

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

Distinct. IX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

sed propter malitiæ effectum: de quibus pelli dicuntur, cum nocere nou sinuntur.

DE ORDINVM DISTINCTIONE,

Qui & quot sint.

DISTINCT. IX.

A

POST prædicta superest cognoscere de ordinibus angelorum, quid scriptura tradat. Quæ in pluribus locis nou esse ordines angelorum promulgat, scilicet, angelos, archangelos, principatus, potestates, virtutes, dominationes, thronos, cherubin & seraphin. Et inueniuntur in istis ordinibus tria ternæ esse, & in singulis tres ordines, vt Trinitatis similitudo in eis insinuetur impressa. Vnde Dionysius tres ordines angelorum esse tradit, ternos in singulis ponens, Sunt n. tres superiores, tres inferiores, tres medii. Superiores, seraphin, cherubin, throni: medii, dominationes, principatus, & potestates. Inferiores, virtutes, archangeli, angeli.

Greg. hom. 34. in euang. Luc. 15.

Lib. 1. de ca. lest. hier. cap. 6.

Quid appelletur ordo, & qua sit ratio nominis cuiusque.

B

Hic considerandum est, quid appelletur ordo: Deinde, vtrum ab ipsa creatione fuerit distinctio illorum ordinum. Ordo autem dicitur multitudo cælestium spirituum, qui inter se in aliquo munere gratiæ simulantur, sicut in naturalium datorum munere cõueniunt. Vt v.g. Seraphin dicuntur qui præ aliis ardent charitate. Seraphin n. interpretatur ardens vel succendens. Cherubin, qui præ aliis in scientia eminent. Cherubin n. interpretatur plenitudo scientiæ. Thronus dicitur sedes. Throni autem vocantur (vt beatus Greg ait) qui tanta diuinitatis gratia replentur, vt in eis sedeat Deus, & per eos iudicia decernat atq; informet. Dominationes verò vocantur, qui principatus & potestates transcendunt. Principatus dicuntur, qui sibi subiectis, quæ sunt agenda disponunt, eisq; ad explenda

Gregor. ad med. h. mil. 34. in euang. Luc. 15.

X 5 diui-

diuina myſteria principatur. Potestates nominatur hi, qui hoc cæteris potentius in ſuo ordine acceperunt, vt virtutes aduerſæ eis ſubiectæ, eorum refrenentur poteſtate: ne homines tantum tentare valeant, quantum deſiderant. Virtutes vocantur illi, per quos ſigna & miracula frequenter ſunt: Archangeli, qui maiora nuntiant: Angeli, qui minora. Quod hæc nomina nõ propter ſe, ſed propter nos eis data ſunt, quæ ſumpta ſunt à donis gratiæ, quæ non habent ſingulariter, ſed excellenter, & à præcipuis nominantur.

Hæc nomina illis nõ propter ſe, ſed, propter nos eis data ſunt. Qui enim ſibi noti ſunt contemplatione, nobis innotefeunt cognominatione. Et nominantur ſinguli ordines à donis gratiarum, quæ nõ ſingulariter, ſed excellenter data ſunt in participatione. In illa enim cæleſti curia, vbi plenitudo boni eſt, licet quædam data ſint excellenter, nihil tam poſſidetur ſingulariter. Omnia enim in omnibus ſunt, non quidem æqualiter: quia alii aliis ſublimius poſſident, quæ tamẽ omnia habent. Cuiusmodi omnia dona gratiarum ſuperiores ordines ſublimius, & perfectius perceperint, tamẽ ex præcipuis ſortiti ſunt vocabula, inferioribus cætera relinquẽtes ordinibus ad cognominationem: vt Seraphim, qui ordo excellentiſſimus eſt, tamẽ dilectionem quæ cognitionem diuinitatis, & cætera virtutum dona cæteris omnibus ſublimius & perfectius percepit: & tamen ab excellentiori dono, id eſt, à charitate nomen accepit ille ſuperior ordo. Maius enim donum eſt ipſa charitas, quam ſcientia. Item, Maius eſt ſcire, quam iudicare: ſcientia namque informat iudicium. Ideoque ſecundus ordo à ſecundo dono, id eſt, cogitatione veritatis appellatus eſt, ſcilicet Cherubim: & ita de aliis intelligendum eſt. Aſſignatur ergo excellentia ordinum ſecundum excellentiam donorum: & tamẽ, ſicut Gregorius ait, illa dona hominibus

*Greg. hom.
37. in euang.
gel. Luc. xj.
poſt mediũ.*

*Hamil. 37.
poſt mediũ
euangelio-
rum.*

bus sunt cōmunia. Omnes n. ardent charitate, & scientia pleni sunt: sic & de aliis. Sed superiores a- *Ibid. paulo inferioribus.*
 liis excellentius, vt iam dictum est, ipsa acceperunt: à quibus & nominantur. Vnde Greg. In illa summa ciuitate quisq; ordo eius censetur nomine, quam plenius accepit in munere.

Questio ex verbis Gregorii orta.

D

Sed oritur hic quæstio talis: Si quisq; ordo ab illo dono nominatur, quod pleni⁹ possidet, tunc Cherubin in scientia præminet omnibus, quia à scientia nominatur. Sed qui magis diligit, plus cognoscit. Tantum n. (vt tradit authoritas) cognoscit ibi quisq;, quantum diligit. Itaq; Seraphin nō solum in charitate, sed etiam in scientia præminēt. Ideoq; authoritas illa sic videtur intelligēda, *Explanatio illius authoritatis Gregorii.*
 vt cōparatio nō referatur ad omnes ordines, sed ad quosdam, scil. inferiores. ille n. ordo nō pleni⁹ Seraphin accepit scientiam in munere, sed pleni⁹ aliis ordinibus, qui sunt inferiores. Nec nominatur quisq; ordo ab omni re quā pleni⁹ aliis accepit, sed ab aliqua rerum quas accepit. Vel potest cōparatio referri nō ad ipsos ordines, sed ad alia dona: *Alia determinat ordinem eiusdem.*
 nec ad omnia alia dona, sed ad quædam. Sicut n. homines cum plura habeant dona, quædam aliis excellentius possident: ita forte & angeli quibusdā muneribus magis pollent, & aliis quibusdā min⁹.

Vtrum ordines ab initio creationis ita distincti fuerint.

E

Iam nunc inquirere restat: Vtrū & isti ordines à creationis initio ita fuerint distincti. Quod ita fuerint distincti à primordio suæ conditionis, videtur testimonio authoritatis insinuari: q̄ tradit de singulis ordinibus aliquos cecidisse. De ordine nāq; superiori Lucifer ille fuit, q̄ null⁹ dignior cōditus fuit. Apost. etiā principatus & potestates *Ezech. 38. & Ephes. 6. b*
 nebrarū nominat, ostendēs de ordinib⁹ illis cecidisse: q̄ cum in malis ministeriū exerceant, nō ta-
 men

men penitus nominibus ordinum suorum privati sunt. Sed non videtur illud posse stare. Non enim tunc charitate ardebant, nec sapientia pollebant, neque in eis Deus sedebat, si non hoc habuissent, non eecidissent. Non ergo tunc erant Cherubin, vel Seraphin, vel throni. Ad quod dicimus, quia ante casum quorundam non erant isti ordines: quia non dum habebant dona, in quorum participationibus conveniunt. Sed quibusdam cadentibus, aliis apposita sunt: eisque qui ceciderunt collata fuissent eadem dona, si perstitissent. Ideoque scriptura dicit de singulis ordinibus aliquos cecidisse: non quia fuissent in ordinibus, & postea corruerint: sed quia si perstitissent, eorum aliqui in singulis fuissent ordinibus, qui & in naturae tenuitate, & in formae perspicacitate differentes gradus habebant, sicut illi qui perstititerunt. Alii enim ut praediximus, superiores, alii inferiores conditi sunt. Superiores, qui natura magis subtiles, & sapientia magis perspicaces: inferiores, qui natura minus subtiles, & intelligentia minus perspicaces facti sunt. Has autem inuisibiles differentias inuisibilium solus ille ponderare potuit, qui omnia in numero & mensura, omni rei modum praefigens: & numerus omni rei speciem praebens: & pondus omnem rem ad stabilitatem trahens, id est, terminans & formans & ordinans omnia.

Vtrum omnes angeli eiusdem ordinis sint aequales. E

Præterea considerari oportet, Vtrum omnes angeli eiusdem ordinis aequales sunt. Ita esse quibusdam placuit, sed non est probabile nec assertione dignum: quia Lucifer qui fuit de collegio superiorum, ipsis etiam dignior extitit, qui aliis excellentiores creati fuerant. Ex quo percipitur, quod si perstitisset, in ordine superiori fuisset, & aliis eiusdem ordinis dignior extitisset. Sicut enim unus est ordo Apostolorum, & alter martyrum, & tamen in Apostolis alii alijs sunt digniores, similiter & in mar-

Sap. 11. d

*Aug. cap. 3.
lib. 4. de Ge-
nesi ad litem
ram in me-
dio Tom. 3.*

*Hom. 34. ad
medium su-
per 15. cap.
Luc.*

martyribus alii aliis sunt superiores: ita & in ordinibus angelorum recte creditur esse.

Quomodo dicat scriptura decimum ordinem ex hominibus compleri, cum non sint nisi nouem ordines.

G

Notandū etiā, quod decimus ordo legitur de hominibus restaurandus. Sed cum non sint nisi nouem ordines, nec plures fuissent etiā si illi qui ceciderunt perstitissent, mōnentur lectores quomodo scriptura dicat decimum ordinē compleri ex hominib. Gregor. namq; ait, homines assumēdos in ordine angelorū, q̄rū alii assumūtur in ordine superiorum, qui scilicet, magis ardent charitate: alii in ordine inferiorum, qui scilicet minus perfecti sunt. Ex quo apparet non esse de hominibus formandum decimum ordinem, tanquā nouem sint angelorū, & decimus hominum; sed homines pro qualitate meritorum statuendos in ordinibus angelorum. Quod ergo legitur decimus ordo cōplendus de hominibus, ex tali sensu dictū fore accipi pōt quia de hominibus restaurabitur quod in angelis lapsum est: de quibus tot corruerunt, vt possit fieri decimus ordo. Propter quod Apost. dicit restaurari omnia in Christo quę in celis, & quę etiā in terris sunt, quia per Christum redemptum est genus humanum, de q̄ fit reparatio ruinae angelicę: tamen non minus saluaretur homo, si angelus non cecidisset.

Ephes. 1. 10.

Quod homines assumuntur iuxta numerum stantium si non lapsorum.

Hom. 34. in
Euang. Lu-
ca 15. circa
medium.

Deus. 32. a
Sic legitur
secundū 70.
interpretes.
Ioan. secun-
dū vulgare
editionem.

Non enim iuxta numerum eorum qui ceciderunt, sed eorum qui permanserunt homines ad beatitudinem admittuntur. Vnde Gregor. Superna illa ciuitas ex angelis & hominibus constat: ad quā credimus tantos humani generis ascendere, quātos illic contigit angelos remansisse: sicut scriptum est in Cantico Deuteron. Statuit terminos popu-

popu-

populorum iuxta numerum angelorum Dei.

*Quidam dicunt secundum numerum lapsorum angelorum
homines reparandos.*

*Cap. 19. in
medio.*

A quibusdam tamen putatur, quod homines
reparentur iuxta numerum angelorum qui ceci-
derunt: illa cælestis ciuitas, nec suorum ciuium nu-
mero priuetur; nec maiori copia regnet. Quod
Aug. in Enchyr. sentire videtur, hoc asserens de ho-
minib. plus saluari quã corruit de angelis, sed non
min⁹: ita dicens, Sæperna Hierusalem, mater no-
stra, ciuitas Dei, nulla ciuium suorum numero litate
fraudabitur, aut vberiore etiã copia fortasse reg-
nabit. Neq; etiã numerũ aut sanctorum hominũ,
aut immundorum dæmonum nouimus: in quo-
rũ locum succedentes filii catholice matris, q̄ steri-
lis apparebat in terris, in ea pace de qua illi ceci-
derunt, sine vllõ tẽporis termino permanebunt.
Sed illorum ciuium numerus siue qui est, siue qui
fuit, siue qui futurus est, in contemplatione eius
artificis est, qui vocat ea quæ non sunt tanquã ea
quæ sunt. Ecce aperte dicit nõ minus de hominib.
saluari, quam corruit de angelis: sed plus nõ asserit.

Rom. 4. c.

AN OMNES SPIRITVS CÆLESTES

*mittantur: & ponit duas Opiniones, & authori-
tates quibus innitantur.*

DISTINCT. X.

A

*Dan. 7. c.
Dionysius
c. 1. cælestis
in princ.*

HOC inuestigandum est: Vtrum omnes illi cæ-
lestes spiritus ad exteriora nuncianda mittã-
tur. Quidã putãt aliquos in illa multitudine esse,
qui foras pro officio exeunt, alios qui intus sem-
per assistunt: sicut scriptum est in Daniele: Millia
millium ministrabant ei, & decies centena millia
assistebant ei. Item Dionys. in Hierarchia, quæ sa-
cer principat⁹ dicitur, de prelacione spirituum ait:
Superiora illa agmina ab intimis nunq; recedunt:
quo;